

Теоретичні основи інвестиційного забезпечення підприємств сфери інформаційних технологій

Сергій Рожок

*аспірант кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Rozhok.SV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-2882-2658*

Дослідження концептуальних засад інвестиційного інноваційного забезпечення підприємств потребує детального розгляду та узагальнення праць, авторських доробків науковців у дослідженнях сутності інноваційної та інвестиційної діяльності, сутності поняття інновацій і узагальненого розуміння, бачення процесів інвестиційно-інноваційного забезпечення підприємств.

Поняття «інвестиції» як економічна категорія досліджувалося у працях багатьох науковців і має свою тривалу історію пізнання. Мова йде про історично-філософські корені розуміння інвестицій як капіталу, який вкладався підприємцем з метою отримання прибутку [1]. Капітал, вкладений у виробництво передусім спрямовувався на формування основних засобів виробництва, виробничих потужностей, які забезпечували подальші процеси економічного відтворення, виконуючи таким чином головну функцію – придбання основних засобів виробництва та формування фондів матеріально-технічного забезпечення і сировинно-матеріальної бази, на основі виробництва продукції. Разом із еволюціонуванням, з розвитком виробничих процесів змінювалися технології і розуміння того, що для ефективного виробництва, прибутковості капіталу та забезпечення процесів економічного відтворення, вкладення інвестиційних ресурсів, капіталу лише в засоби виробництва та предмети праці недостатньо. Інвестування капіталу потребують технології, ідеї або новації, нова продукція, бренди, маркетинг та просування продукції на ринку, формування, здобуття, створення нематеріальних активів [2]. При цьому, для різних підприємств ключем до успіху та ефективного розвитку є різне спрямування капіталу. Для одних підприємств важливою складовою розвитку є оновлення, модернізація основних засобів підприємства, для інших інвестування в розробку, патентування нової технології чи просування бренду.

Одностайність науковців в баченні, розумінні сутності інвестицій полягає у визначенні їх як головного засобу, який дає можливість для подальшого практичного здійснення інноваційної, виробничої, фінансової комерційної та інших діяльностей підприємства [3]. Разом із змінами економічних систем, їх еволюцією відбуваються зміни в процесі економічного відтворення, а зростання обсягів, темпів, концентрації виробництва потребують оновлення, модернізації, технологічних баз, що стає можливим із впровадженням інновацій. Таким чином, зміна технологічних, виробничих, економічних систем дає можливість забезпечувати економічно суспільні потреби на новому техніко-технологічному рівні.

Як економічна категорія у науковій літературі поняття інвестицій трактується як вкладення капіталу з метою його примноження, зростання. Саме поняття інвестиції походить від лат. слова *invest*, що перекладається як вкладати [4]. Інвестиції, як капітал мають стратегічне значення для інноваційної активності підприємств, без яких створення та впровадження інновацій фізично неможливо [4]. Як економічна категорія інвестиції є основним ресурсом формування виробничих потужностей; основою зміцнення економічного і ресурсного потенціалу; інтегратором активного розвитку та акселератором змін; інструментом, із застосуванням якого підприємство спроможне досягнути поставлених стратегічних цілей.

За визначенням Л. Борщ інвестиціями є економічні ресурси, які забезпечують зростання суспільного капіталу як економічного, виробничого так і інвестування в людський капітал [5]. Зазначимо, що це трактування є одним із сучасних розумінь сутності та значення інвестицій як основи зміцнення потенціалу підприємств не лише за матеріально-технічною складовою, але й за кадровою, інтелектуальною, оскільки зміцнення кадрового інтелектуального потенціалу, розвиток людського капіталу на підприємствах стає головним ресурсом якісних динамічних змін, високої ефективності діяльності загалом.

У дослідженні Ю. Мотиченко, О. Махмудова, В. Найдьонова, інвестиції виступають капіталом, який спрямовується в різні об'єкти діяльності з ціллю отримання прибутку чи інших результатів, і таким чином забезпечується стратегічний розвиток підприємства [6]. Отже, науковцями визначається взаємозв'язок та взаємозалежність таких складових як інвестування, стратегічне планування і реалізація стратегії, прибутковість, ліквідність та розвиток. При цьому, самі інвестиції з їх обсягами, термінами повернення, умовами є вихідними параметрами які дають можливість для визначення, вибору певних векторів стратегічного розвитку, його подальшого планування і впровадження, а також перспектив та обсягів запланованих перспективних результатів в межах тих наявних інвестиційних ресурсів, які були залучені.

В науці сформовано декілька основних підходів до розуміння інвестицій. У вузькому розумінні інвестиції зажди трактувалися як «капіталовкладення». Проте інвестиції мають значно ширше спрямування та значення, в тому числі зі зростаючими обсягами інвестування у створення нових технологій, розробку інновацій, створення чи залучення нематеріальних активів. Втратний підхід віддзеркалює головну сутність «класичного» розуміння успішності, прибутковості, функціонування бізнесу і в основі яких є створення та формування самих виробничих потужностей, які дають можливість в подальшому відтворювати та примножувати капітал.

Проте з розвитком економічних відносин змінювалася і наукова думка в питаннях сутності та значення інвестицій. З динамікою економічного розвитку, настанням та дією економічних криз стало зрозумілим, що формування основних фондів та накопичення, концентрація виробництва є важливим, проте недостатнім фактом успіху, прибутковості, розвитку бізнесу, тому що

крім формування виробничих баз, розвиток економічних процесів потребує залучення додаткового фінансування, в тому числі і в формування економічного та сировинного потенціалу підприємства, розширення можливостей його матеріально-технічного забезпечення та залучення і зростання якості використання необхідних для його розвитку ресурсів, таких як матеріальні, технологічні, інтелектуальні, кадрові, інформаційні ресурси. Таким чином, в науковому середовищі сформувався розуміння ресурсного підходу до сутності та значення інвестицій.

Результати дослідження представлених наукових концепцій та бачень дали можливість систематизувати наукових підходи до розуміння інвестицій, інвестиційного забезпечення підприємств сфери інформаційних технологій; обґрунтувати та представити комплекс наукових підходів до розуміння інвестицій, інвестиційного забезпечення інновацій, а саме: витратний, ринковий, ресурсний та інноваційний підходи. З позицій витратного підходу інвестиції розглядаються як витрати на формування основних фондів, їх придбання, розбудову, техніко-технологічну модернізацію, переозброєння. Ознаками-характеристиками ринкового підходу до розуміння інвестиції є бачення науковцями економічної доцільності, інвестування з позицій отримання доходу; розуміння взаємозв'язку, набуття капітальних цінностей та витрат з цим пов'язаних; необхідності дослідження інвестицій та їх ефективності не як статичного, а як динамічного процесу; розширення переліку об'єктів інвестування. Інноваційний підхід до інвестицій визначає необхідність впровадження інновацій як матеріально-інтелектуальної основи і сутності змін які потребують підприємства і які є потенційно необхідними ринку.

Ключові слова: управління, інвестиції, інвестиційне забезпечення, підприємства сфери інформаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Гуткевич, С. О. (2021). *Інвестиційна пріоритетність галузей економіки: монографія*. Харків : Діса Плюс. 208 с.
2. Микитюк, П. П. (2009). *Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств: монографія*. Тернопіль: Терно-граф. 304 с.
3. Гриньова, В.М., & Козирева, О.В. (2006). *Соціально-економічні проблеми інноваційного розвитку підприємств: монографія*. Х.: НЖЕК. 192 с.
4. Музиченко, Т. О. (2014). *Інвестиції та інвестиційна діяльність: понятійний апарат. Сталлий розвиток економіки*. № 3. С. 161–167.
5. Борщ, Л. М. (2008). *Інновації і інвестиції в реальному секторі економіки: перспективи розвитку*. Економіка ринкових відносин. № 22. С. 44-52.
6. Махмудов, О. Г., Найдъонов, В.С., & Мотиченко, Ю.Є. (1999). *Економіка України: проблеми на шляху перетворень: монографія*. Донецьк: Кассіопея. 161 с.